

Alueiden elinvoima ja osaaminen

Maakuntafoorumi
Kuntatalo

Timo Reina
[@TimoReina](#)

9.4.2019

Kehittämissyhteisöjen kokoaminen

Paikkakunnan vetovoimaisuus:

- Hyvinvoinnin edistäminen
- Maankäyttö, asuminen ja liikenne + tietoverkot
- Palvelut ja sujuva arki
- Sivistys ja kulttuuri
- Visio tulevaisuudesta: suvaitsevaisuus, avoimuus, dynaamisuus

Paikalliset erityispiirteet huomioivien ratkaisujen löytäminen

Työllisyyttä ja innovaatioita edistävät hankinnat:

- Kaupunki innovaatioekosysteeminä – uudet alueet energiajärjestelmien, jätehuollon, älykkäiden rakenteiden jne. testausalustana (preferenssi laajemmille markkinoille)
- Hankinnat toiminnan kehittämisen instrumenttina (palvelusetelit, markkinoiden huoltaminen, sosiaaliset kriteerit)

Innovaatioympäristöjen luominen

Elinkeinopolitiikka

- Yritysneuvonta
- Yritystoiminnan kehittymistä tukevat kehittämishankkeet
- Yritystontit ja toimitilat
- Alueen markkinointi
- Avoin data – yritystoiminnan alustana

Elinvoimainen alue kasvun ja työllisyyden vahvistajana

Koulutuspolitiikka:

- Työelämän muuttuvia tarpeita vastaava koulutustarjonta – kuntien tavoitteellinen oppilaitosten omistajapolitiikka
- Korkeakouluyhteistyö: yliopistokeskukset, lahjoitusprofessuurit, hanketoiminta
- Yritysten ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyö
- Koulutuspaikat ja syrjäytymisen ehkäisy

Tuki vaikeasti työllistyville:

- TYP –toiminta: yksilöllinen polku työmarkkinoille
- Kohtaanto – hankkeet piilotyöpaikkojen esiin kaivamiseksi ja tuki yrityksille palkkatuen hyödyntämisessä
- Työpajatoiminta
- Etsivä nuorisotyö
- Työttömyyden pitkittymisen ehkäisy äkillisen rakennemuutoksen tilanteissa – kehittämissyhtiöt keskeisiä
- Kaupunginosatyö segregaaation haittojen ehkäisemiseksi
- Asuntotarjonta, päivähoito, kotouttaminen jne.

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Rakennerahastot

Maaseuturahasto

Kasvupalvelut

LEADER

AIKO-hankkeet

MAL- ja kasvusopimukset

Muut rahoitusvälineet

Kunnan elinvoiman tekijöitä

Väestökehitys/
huoltosuhde

Elinkeinorakenne,
kilpailukyky

Valtio/kuntasuhde

- KTO
- valtionosuudet
- verotus
- muut tulot
- menot

Globalisaatio

Talous- ja työllisyyskehitys, kasvupalvelut

Maakunta-/sote
ym.muutokset

Maine / Brändi,
vetovoima

Lainsäädäntö

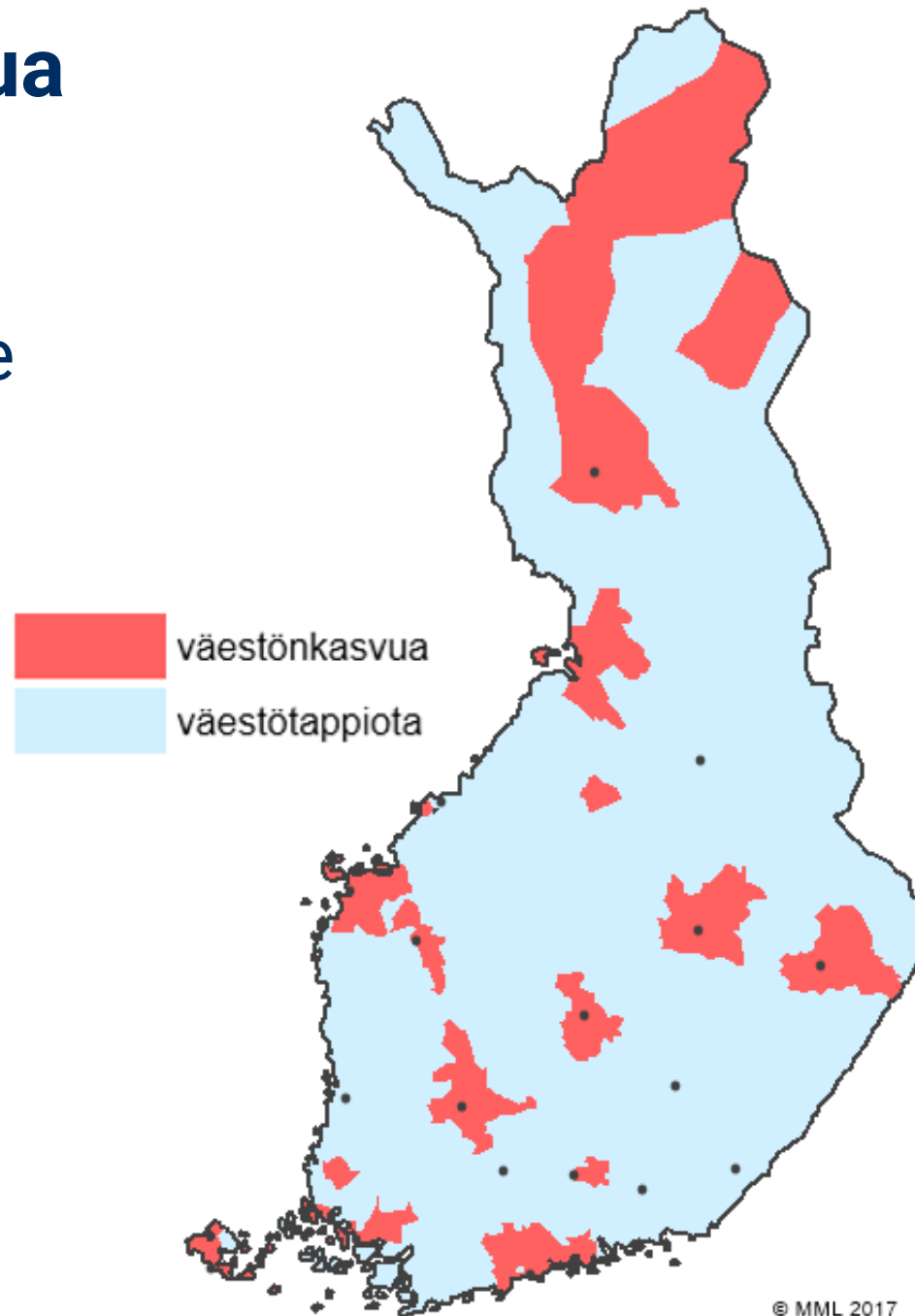
Investoinnit: takaukset/vakuudet

Kuntakonserni

Vuonna 2018 väestönkasvua 65 kunnassa

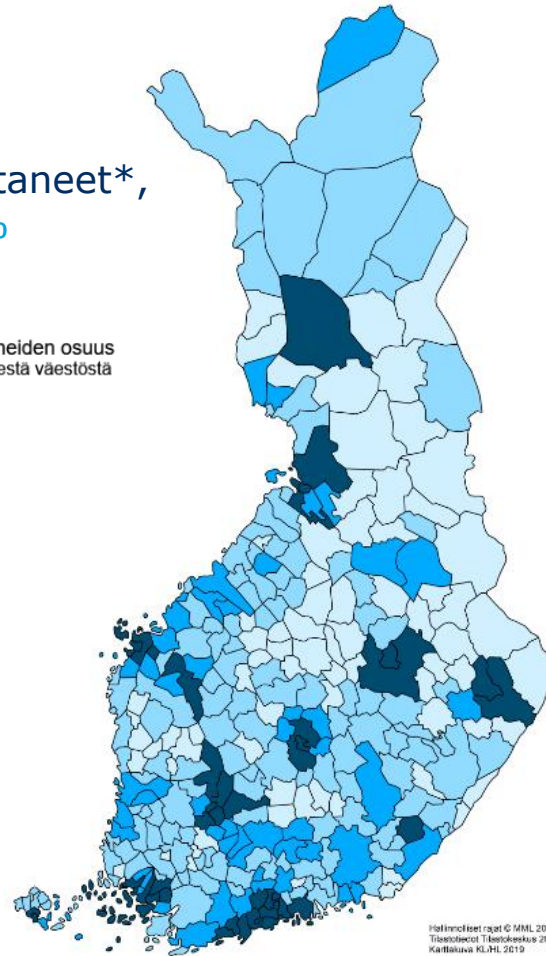
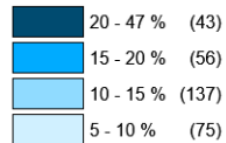
- väestö keskittyy suurimmille kaupunkiseuduille
- 80 % kunnista (246 kuntaa) kärsi väestötappiota

Koulutusaste ja ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevat (Tilastokeskus, tiedot vuodelta 2017)

- Korkeakoulututkinnon suorittaneet*,
koko maan keskiarvo **21,5 %**

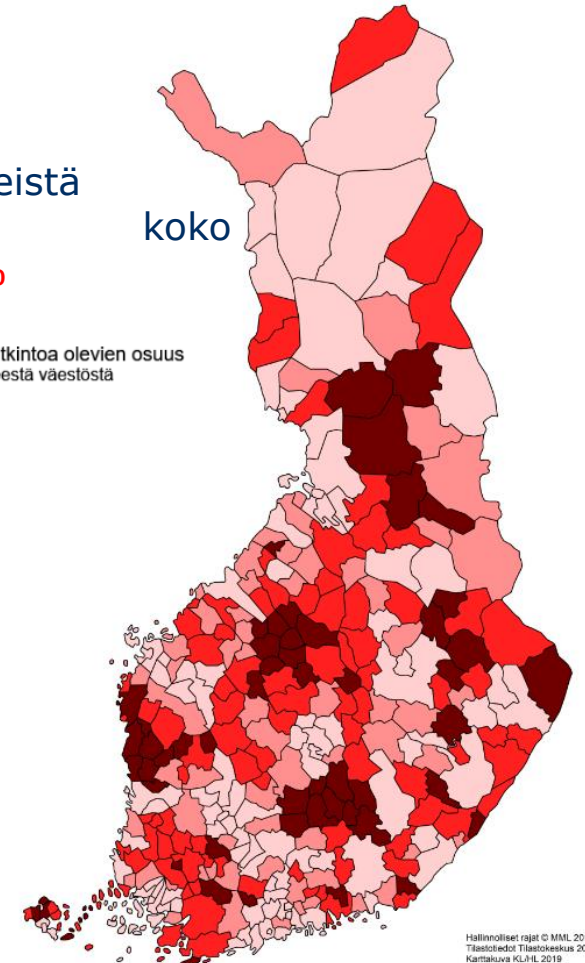
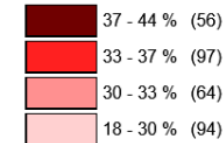
Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus
Prosenttiosuus 15-vuotta täyttäneestä väestöstä

*Korkeakoulututkinnon suorittaneissa ovat mukana alemman ja ylemmän korkeakouluasteen sekä tutkijakoulutusasteen tutkinnon suorittaneet

- Ilman perusasteen jälkeistä
tutkintoa olevat,
maan keskiarvo **27,9 %**

Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien osuus
Prosenttiosuus 15-vuotta täyttäneestä väestöstä

Suomeen syntyi ennätysvähän lapsia vuonna 2017

2017 Suomeen syntyi

50 321 lasta.

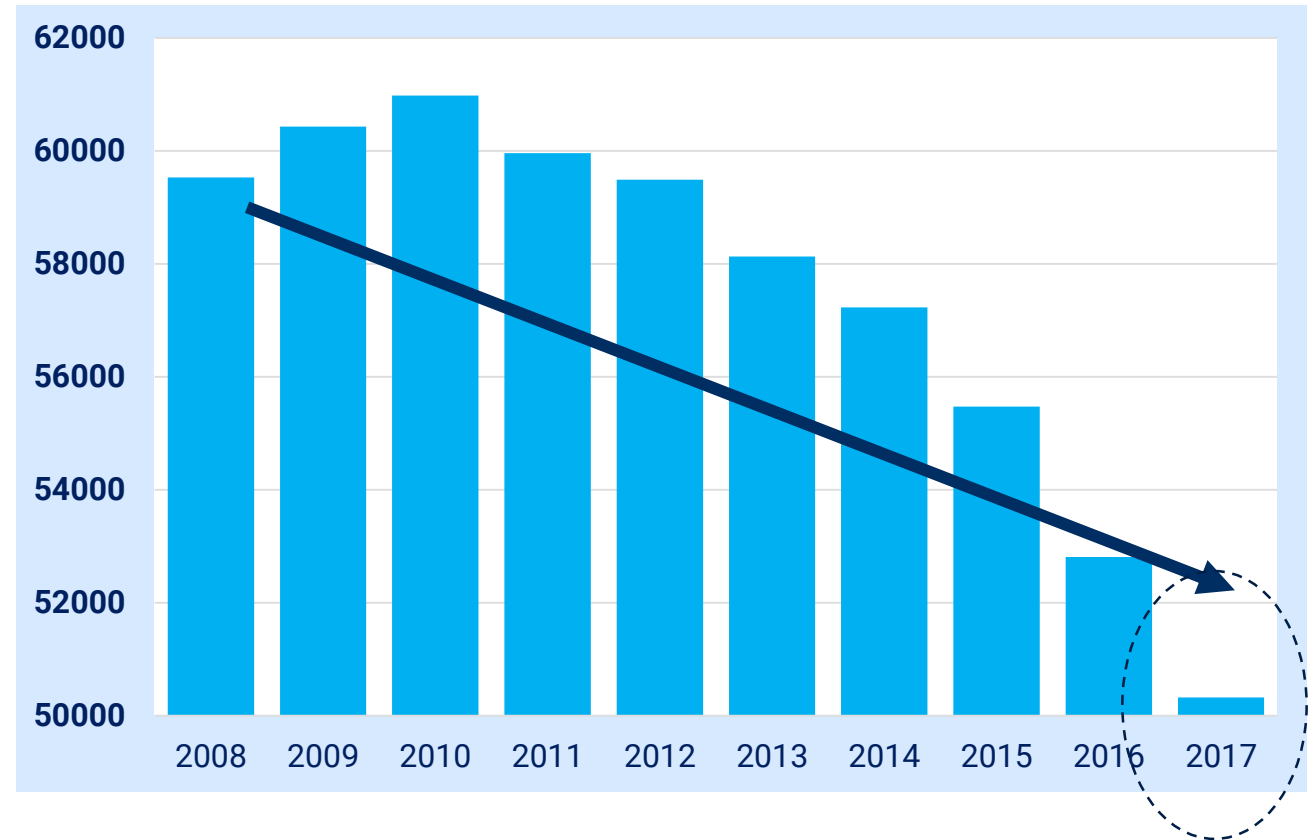
2 kuntaa, joissa ei yhtään syntynyttä

24 kuntaa, joissa alle 5 syntynyttä

101 kuntaa, joissa alle 25 syntynyttä

94 kuntaa, joissa yli 100 syntynyttä

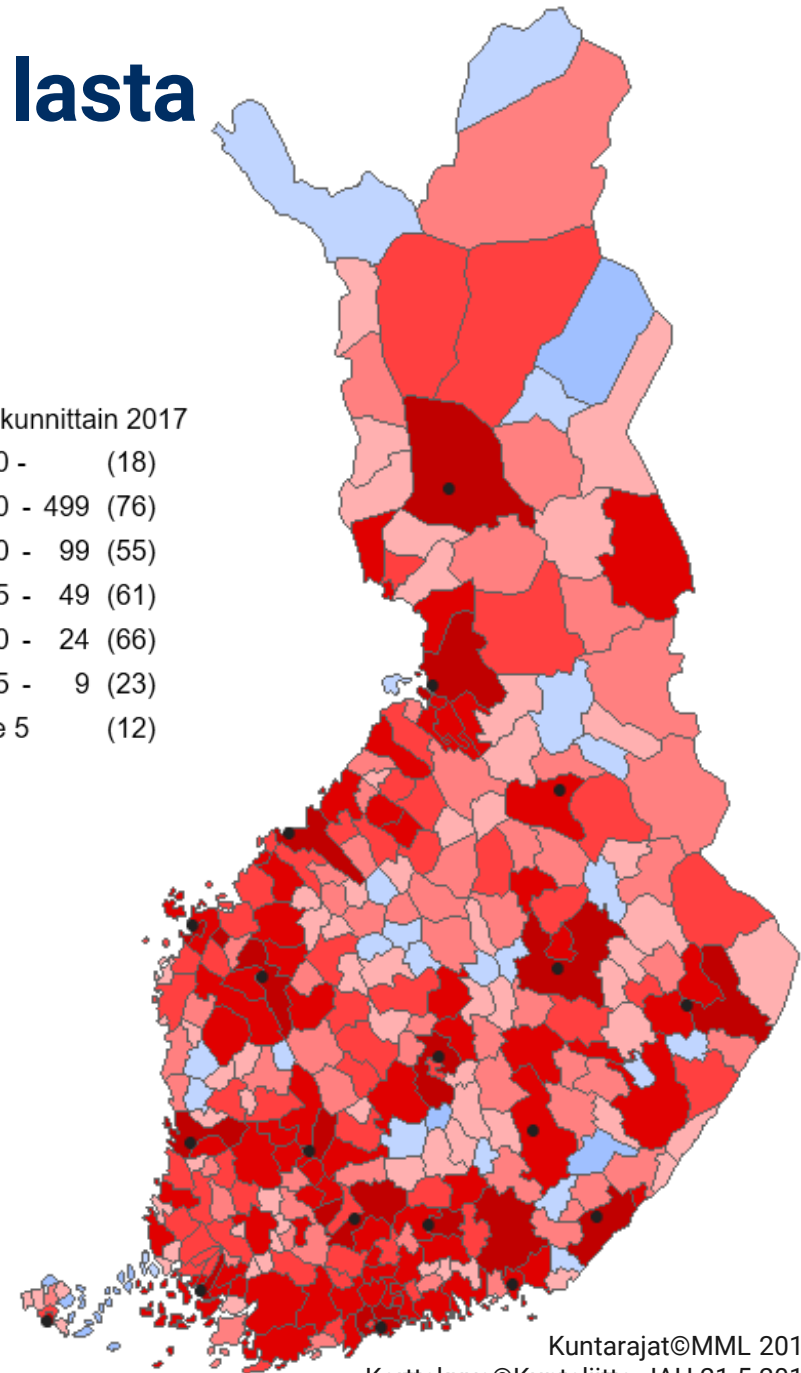
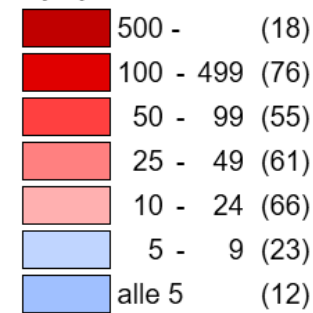
Lähde: Tilastokeskus

Vuonna 2017 Suomeen syntyi 50 321 lasta

Eniten:		Vähiten:	
Helsinki	6566	Kökar	0
Espoo	3089	Sottunga	0
Vantaa	2513	Lumparland	1
Tampere	2274	Sund	1
Oulu	2205	Brändö	2
Turku	1775	Föglö	2
Jyväskylä	1377	Geta	2
Lahti	1050	Kumlinge	2
Kuopio	1048	Luhanka	2
Pori	709	Puumala	4
Seinäjoki	673	Savukoski	4
Joensuu	664	Vårdö	4
Vaasa	622	Kannonkoski	5
Lappeenranta	613	Pelkosenniemi	5
Rovaniemi	606	Pertunmaa	5
Kouvola	605	Hailuoto	6
Hämeenlinna	589	Kivijärvi	6
Kokkola	519	Kuhmoinen	6
Mikkeli	433	Kustavi	6
Porvoo	429	Lestijärvi	6
Hyvinkää	410	Utsjoki	6
Järvenpää	410	Vesanto	6

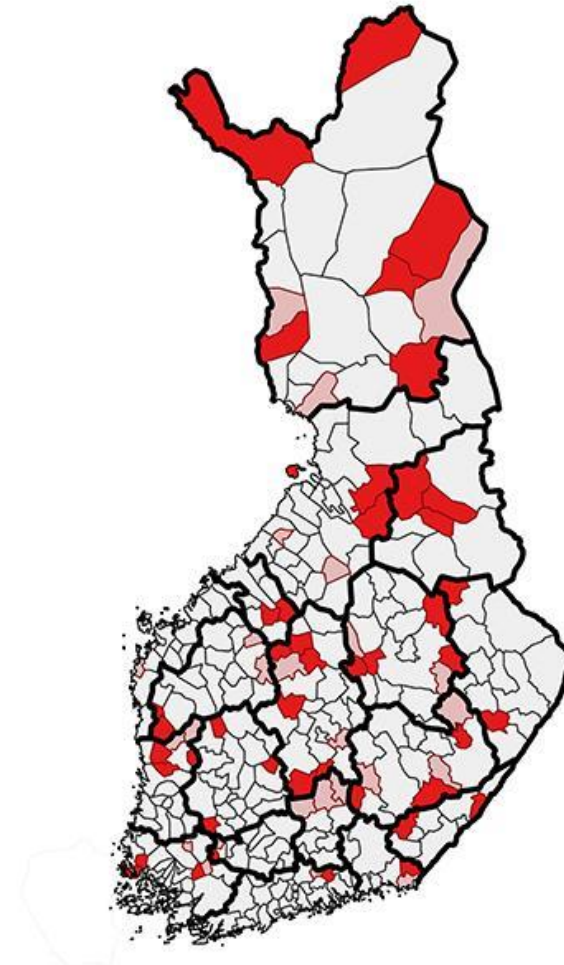
Syntyneet kunnittain 2017

Suomessa on jo yli 70 kuntaa, jossa syntyneen ikäluokan koko on alle 20 lasta. Kuntien erilaistuminen haastaa rahoitusjärjestelmän toimivuuden, arvioidaan kuntien valtionosuusjärjestelmää koskevassa selvityksessä.

Syntyneiden
ikäluokka
(2017)

- Alle 15
- 15 - 19

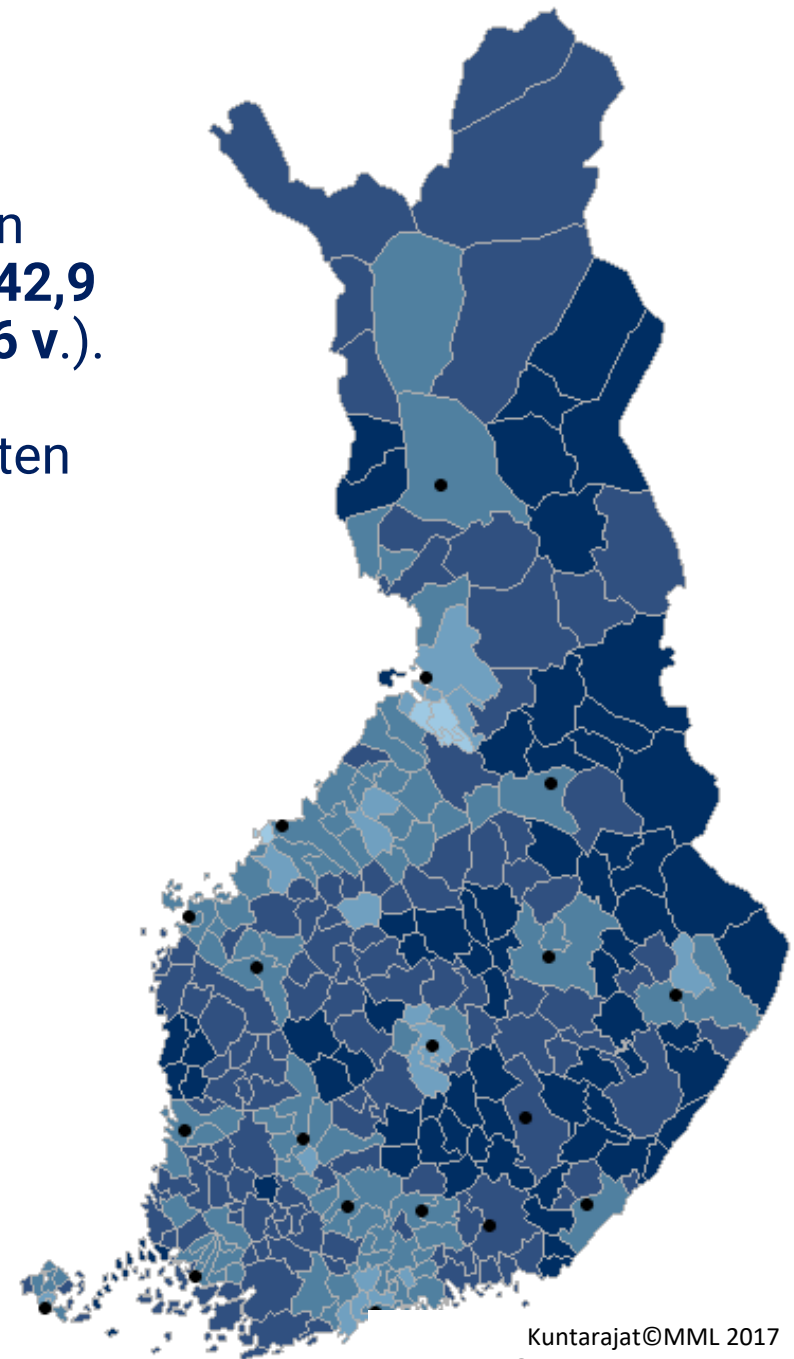
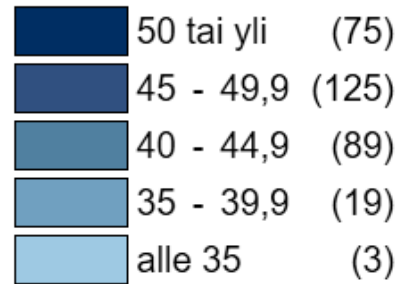
LÄHDE:
KUNTIEN VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN
KEHITTÄMISTARPEIDEN ESISELVITYS 2019

Väestön keski-ikä kunnittain v. 2018

Alhaisimmat:		Korkeimmat:	
Liminka	31,9	Sottunga	57,4
Tyrnävä	34,1	Kuhmoinen	55,7
Luoto	34,1	Luhanka	55,6
Lumijoki	36,8	Puumala	55,3
Kempele	37,5	Sysmä	54,9
Pedersöre	38,1	Hyrnsalmi	54,6
Sievi	38,2	Ilomantsi	54,5
Oulu	38,5	Rääkkylä	54,4
Espoo	38,5	Salla	54,3
Jomala	38,5	Kustavi	54,2
Lempäälä	38,6	Sulkava	54,2
Muhos	38,9	Pello	54,1
Uurainen	38,9	Posio	54,1
Vantaa	39,2	Vesanto	54,1
Kontiolahti	39,5	Puolanka	54,0
Ylivieska	39,5	Rautavaara	53,9
Perho	39,6	Hartola	53,7
Muurame	39,7	Rautjärvi	53,7
Nurmijärvi	39,7	Heinävesi	53,6
Pornainen	39,8	Kemijärvi	53,6

Vuonna 2018 Suomen väestön keski-ikä oli **42,9** vuotta (mediaani **46,6 v.**). Väestö vanhenee, kymmenen vuotta sitten keski-ikä oli **41,1**.

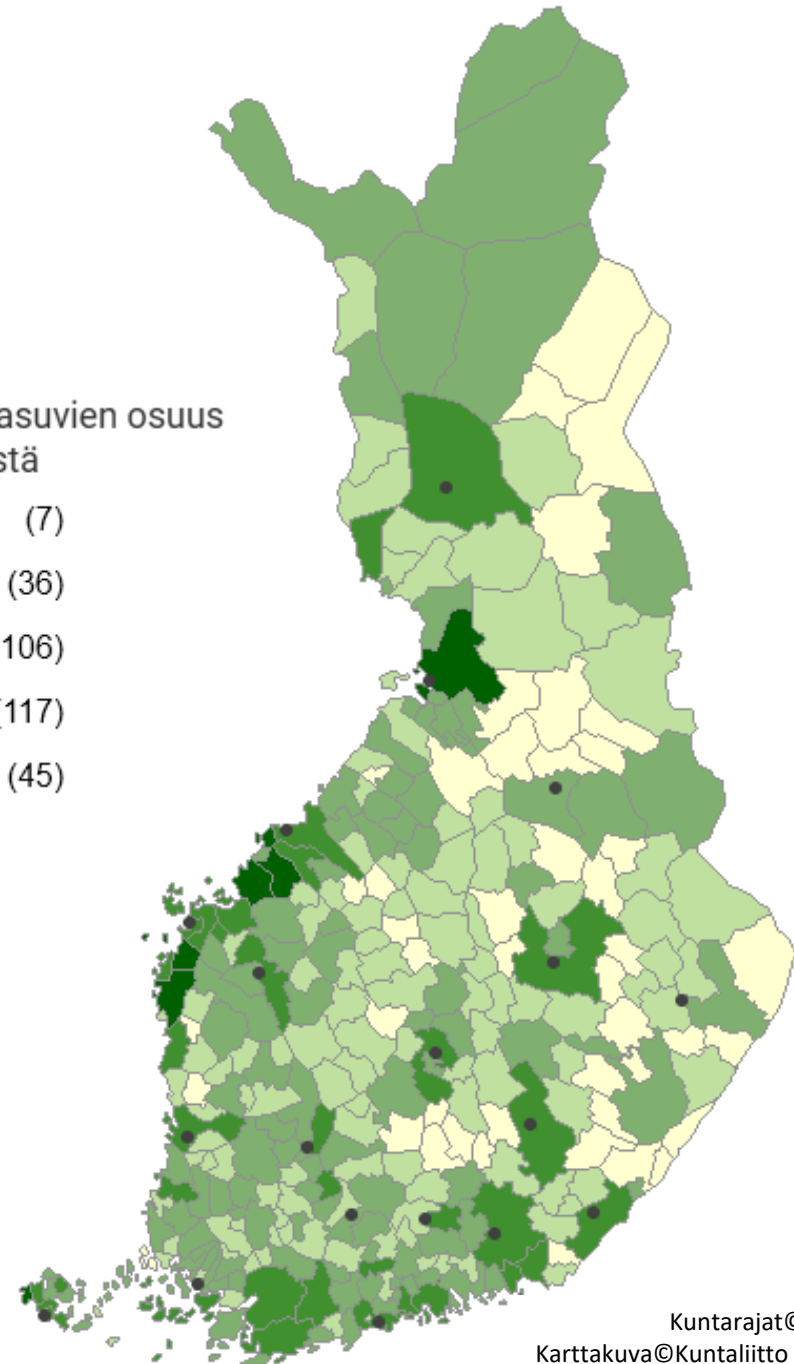
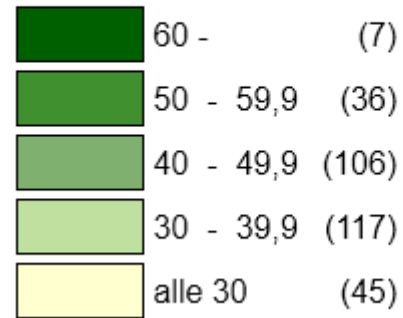
Keski-ikä 2018

Väestön liikkuvuus on lisääntynyt

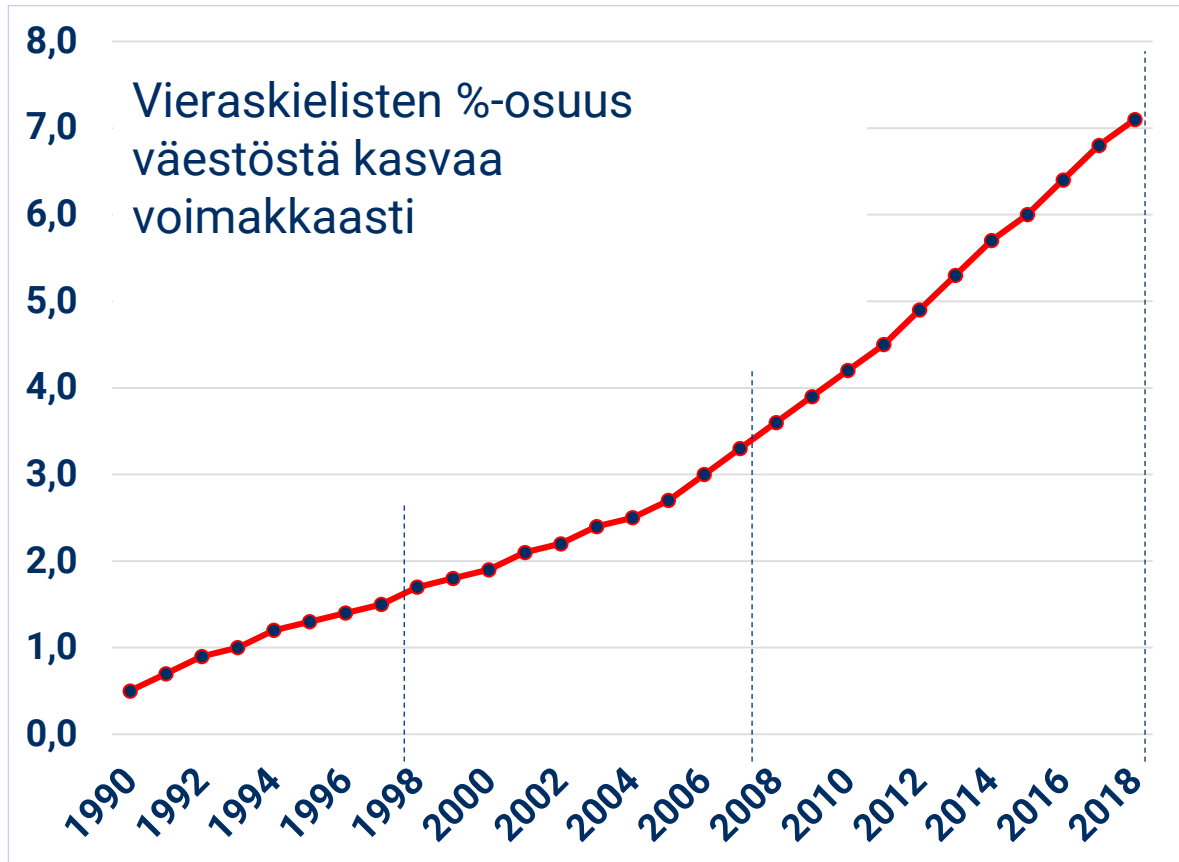
- Vuonna 2018 syntymäalueellaan asui koko maan tasolla 47 % väestöstä. 20 vuotta sitten osuus oli 51 %.
- Syntymäalueellaan eniten asuvia on Länsi-Rannikolla ja suurimmissa kaupungeissa.
- Syntyvyyden alueelliset erot näkyvät kartalla.

Syntymäalueellaan asuvien osuus
%:na alueen väestöstä

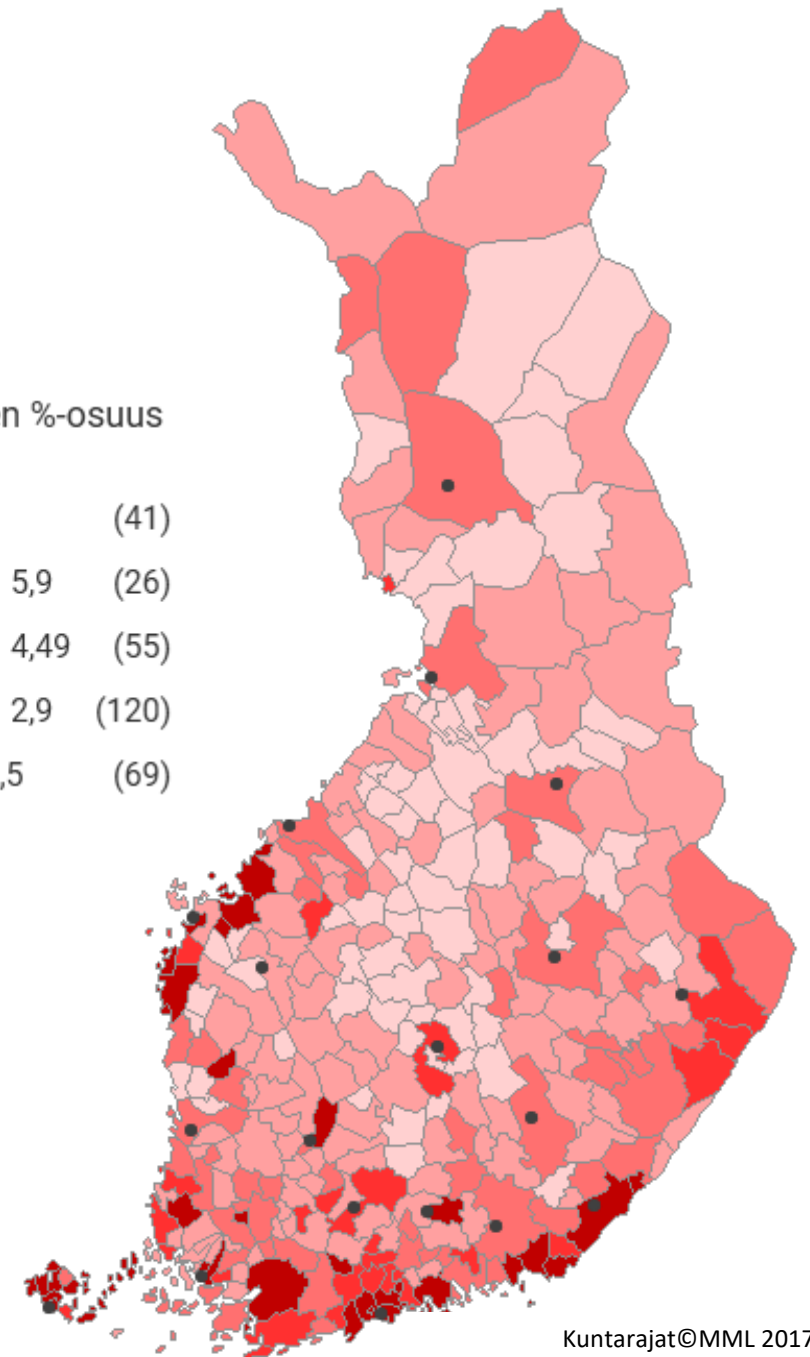
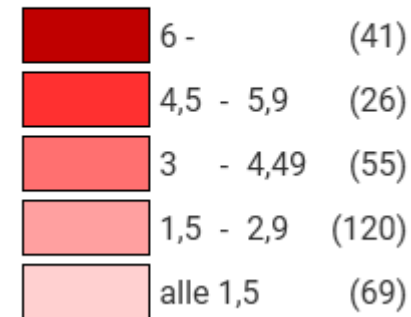

Vieraskielisten osuus väestöstä

Vuonna 2018 lähes **400 000** vieraskielistä,
2008 noin **200 000**, 1998 vajaa **100 000**

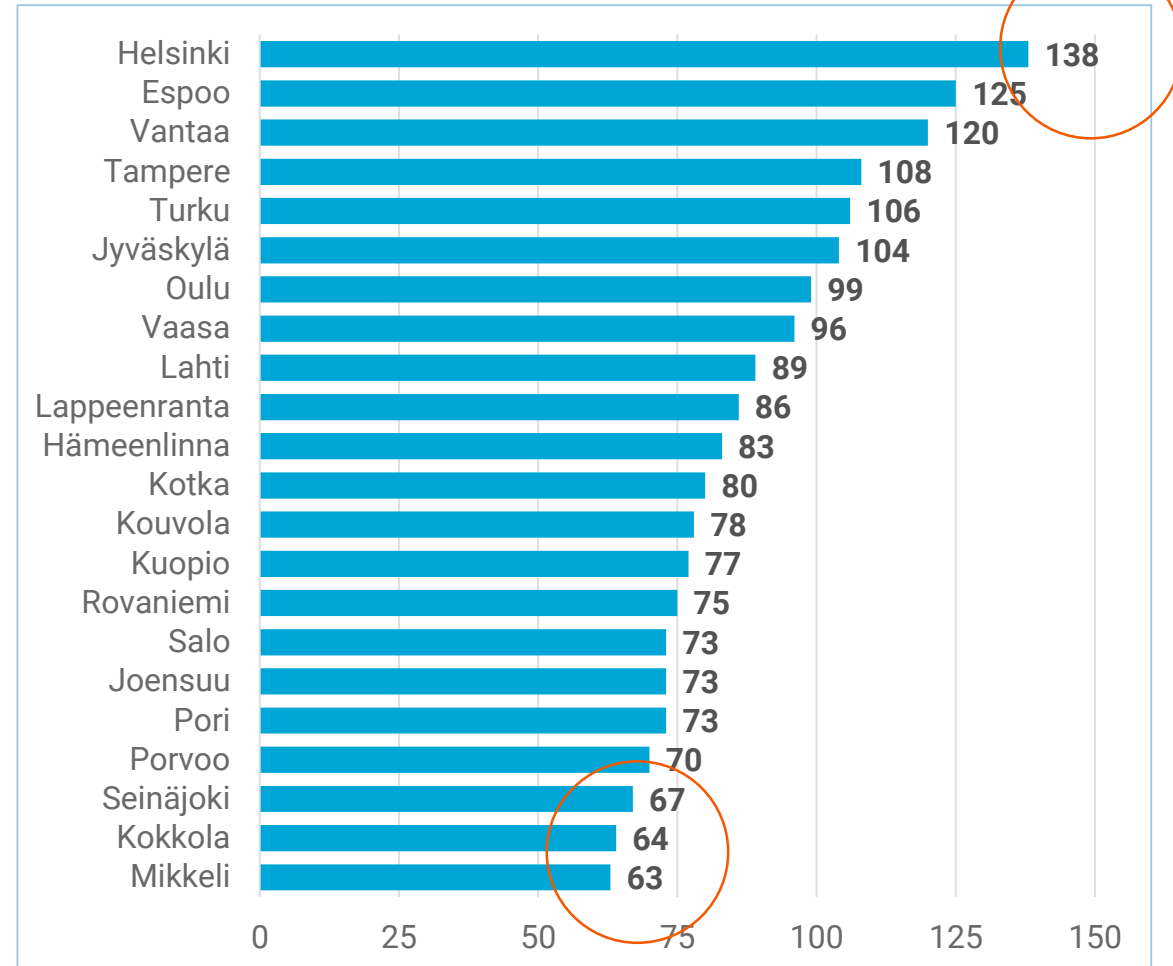
Vieraskielisten %-osuus kunnittain

Kunnissa puhuttujen vieraiden kielten määriä

- tiedot vuodelta 2016

- Vieraskielisten määrä kasvaa
- Keskittyvät suurimpiin kaupunkeihin mutta on koko kuntakentän haaste
- Miten järjestää onnistunut kotouttaminen, koulutus, perehdytys jos ei ole yhteistä kieltä?
- Helsingissä asui vuonna 2016 noin 140 eri kieltä puhuvia henkilöitä, Mikkelissäkin 63 eri kieltä puhuvia

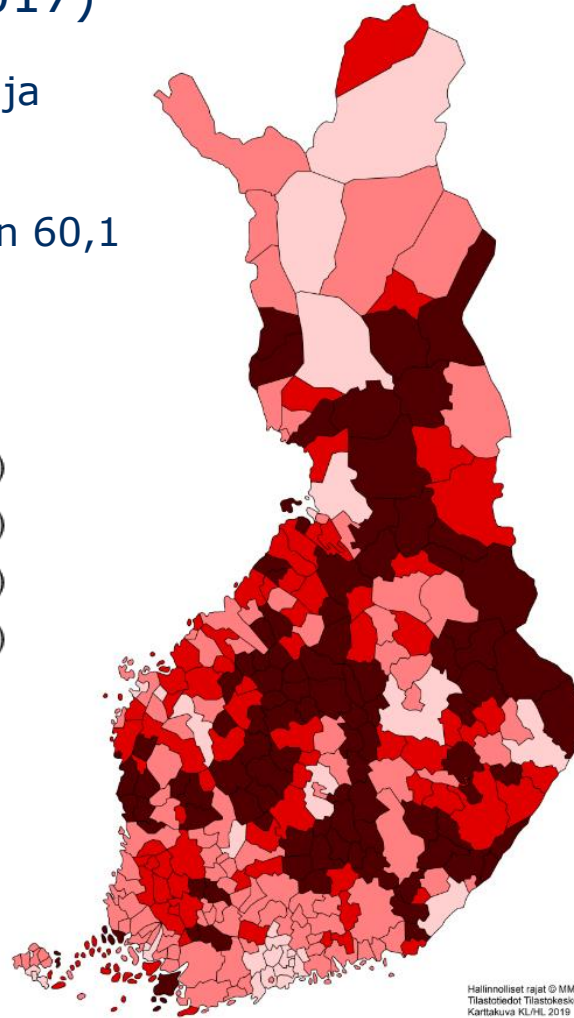
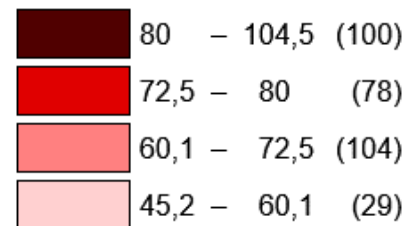

Väestöllinen huoltosuhde kunnittain

(Tilastokeskus, tiedot vuodelta 2017)

- Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten ja vanhuseläkeikäisten määrän suhdetta työikäisen väestön määrään
- Koko maan väestöllinen huoltosuhde on 60,1 (Tilastokeskus 2017)

Väestöllinen huoltosuhde
Tiedot vuodelta 2017

10 kuntaa, joissa pienin väestöllinen huoltosuhde	
Helsinki	45,2
Tampere	48,2
Vantaa	49,2
Turku	50,0
Jyväskylä	50,5
Espoo	51,1
Oulu	51,7
Järvenpää	53,1
Joensuu	53,8
Rovaniemi	54,0

10 kuntaa, joissa suurin väestöllinen huoltosuhde	
Luhanka	104,5
Kuhmoinen	102,7
Hailuoto	99,8
Enonkoski	97,8
Kaskinen	97,2
Kivijärvi	96,5
Vesanto	96,4
Padasjoki	95,9
Sysmä	95,7
Pielavesi	94,0

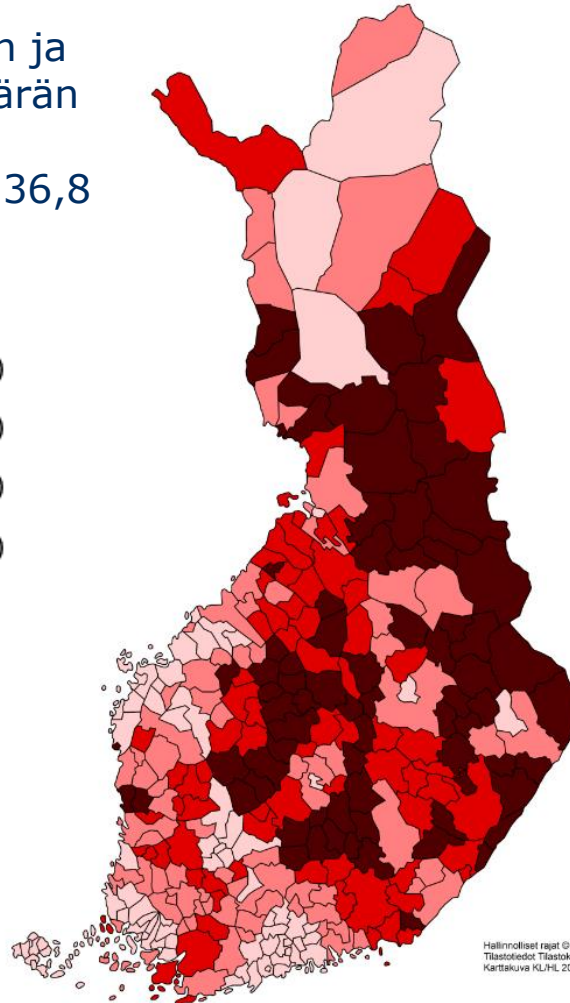
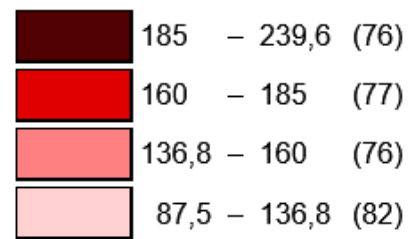
Hallinnolliset rajat © MML 2017
Tilastotiedot Tilastokeskus 2019
Karttakuva KL/HL 2019

Taloudellinen huoltosuhde kunnittain

(Tilastokeskus, tiedot vuodelta 2017)

- Taloudellinen huoltosuhde kuvaa työttömien ja muiden työvoiman ulkopuolella olevien määrän suhdetta työllisten määrään.
- Koko maan taloudellinen huoltosuhde on 136,8 (Tilastokeskus 2017)

Taloudellinen huoltosuhde
Tiedot vuodelta 2017

10 kuntaa, joissa pienin taloudellinen huoltosuhde
(pl. Ahvenanmaan kunnat)

Sipoo	107,0
Helsinki	107,7
Vantaa	109,4
Kittilä	110,7
Rusko	111,9
Järvenpää	112,0
Pornainen	112,1
Tuusula	112,1
Espoo	112,8
Masku	114,1

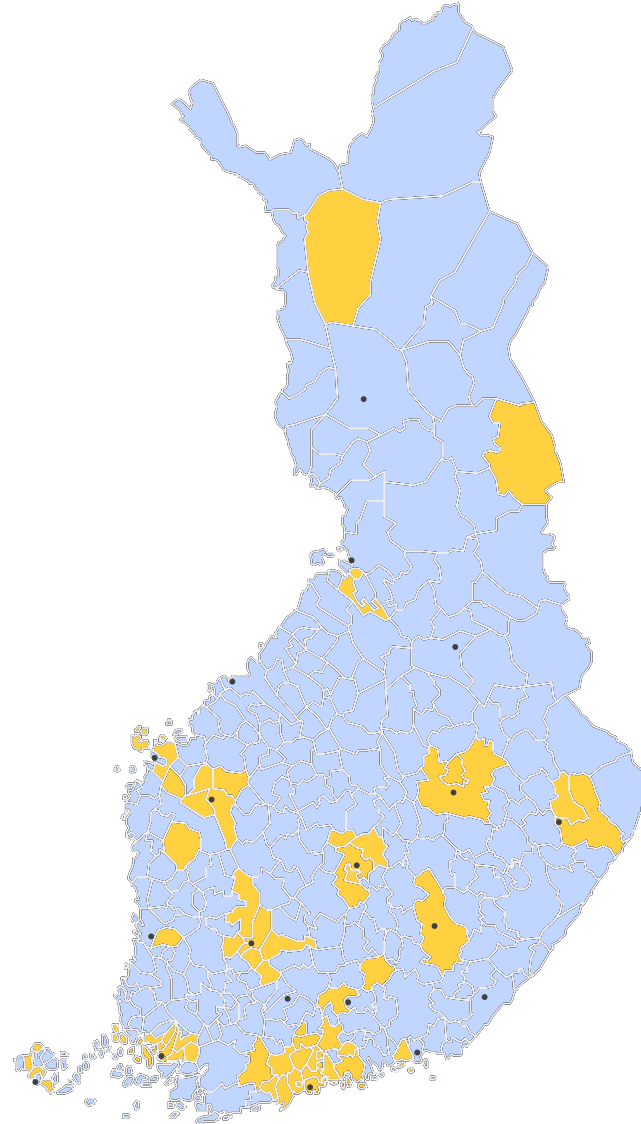
10 kuntaa, joissa suurin taloudellinen huoltosuhde

Rautavaara	239,6
Rääkkylä	237,9
Puolanka	236,6
Kaavi	233,5
Kinnula	232,5
Lieksa	228,0
Ilomantsi	227,5
Juuka	224,8
Kivijärvi	223,4
Posio	223,2

Vetovoimaiset kunnat menestyvät

Kuntia, jotka ovat viime aikoina sijoittuneet kärkisijoille kahdessa eri vetovoima-tutkimuksessa*.

*Timo Aron vetovoimatutkimus ja asukastyytyväisyyttä mittaava EPSI Ratingin tutkimus.

Tarvitaan kansallinen visio tulevaisuuden kunnasta

Kunnallinen itsehallinto on **kuntalaisten osallistumiseen perustuvaa** toimintavapautta ja taloudellista liikkumavaraa. Kunnat luovat demokraattisen järjestelmämme perustan.

Itsehallinnollinen kunta toimii kuntalaisten näkökulmasta viisaasti: **päätökset ja valinnat tehdään kestävästi**. Taloudellisten arvojen rinnalla myös hyvinvointiin ja ympäristöön liittyvät arvot painottuvat.

Yhteistä käsitystä itsehallinnollisesta ja arvoviisaasta kunnasta tulee kehittää

- ✓ hallituskaudet ylittävästi
- ✓ parlamentaarisesti
- ✓ yhteistyössä kuntien kanssa.

Erilaistuvien kuntien tarpeista lähtevää **kunta- ja kaupunkipolitiikkaa** sekä koko maan huomioivaa aluekehittämistä on toteutettava ja tuettava kansallisesti.

Kuntien ja maakuntien keskeinen yhteinen tehtävä on **kansalaisten hyvinvoinnin turvaaminen**. Tähän on turvattava riittävät **voimavarat**.

KUNTALIITON HALLITUSOHJELMA-
TAVOITTEET 2019-2023

Tätä tavoittelemme

- ✓ Kuntien roolia **paikallisen elinvoiman avaintoimijana** on vahvistettava.
- ✓ Kuntien työkaluja **torjua ilmastonmuutosta** sekä rakentaa **kestäviä yhdyskuntia** ja **hyvää elinympäristöä** on lisättävä.
- ✓ **Kuntatalouden kestävyys** ja liikkumavara edellyttävät rahoitusjärjestelmän uudistamista ja kunta-valtio-suhteen **pitkäjänteistä kehittämistä**.
- ✓ Menestyvän **sivistys- ja hyvinvointikunnan** toimintaedellytyksistä on huolehdittava.
- ✓ **Digitalisaation ja tietojohdamisen** mahdollisuudet on hyödynnettävä koko maassa.
- ✓ Kuntien ja maakuntien **toimivat yhdyspinnat** edellyttävät sopimuksellisuutta.

Kiitos mielenkiinnostanne!

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

